

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΓΕΡΟΝΤΑ

ΣΤΗΝ ΗΜΕΡΙΔΑ ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ ΤΟΥ ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΟΥ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ ΔΙΑΚΑΚΗ

“Άγιοι Ἀρχιερεῖς, σεβαστοὶ Πατέρες καὶ ἀγαπητοὶ ἀδελφοί,

Ἐπιτρέψτε μου κατ’ ἄρχην νὰ εὐχαριστήσω τὸν ἄγιο Ἡγούμενο τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μονῆς τῆς Ἅγιας Θεοδώρας καὶ τὸν Καθηγητὴ κύριο Θεόδωρο Γιάγκου γιὰ τὴν τιμὴν ποὺ μοῦ ἔκαναν νὰ μὲ καλέσουν σὲ αὐτὴ τὴν ἐκδήλωση πρὸς τιμὴν τοῦ μακαριστοῦ Γέροντός μας. Εἶπα « Ἱερᾶς ἡμῶν Μονῆς», ἄγιε Ἡγούμενε, διότι τὸν Δεκέμβριο τοῦ 1974 ὁ Γέροντας, ὡς Ἡγούμενος τῆς Ἅγιας Θεοδώρας, μὲ χειροθέτησε Ἀναγνώστη τῆς Μονῆς καὶ, ὡς ἐκ τούτου, ἐπιτρέψτε μου νὰ θεωρῶ, ὅτι κάτι συνδέει καὶ ἐμὲ τὸν ἐλάχιστο μὲ τὸ Μοναστήρι τοῦ Γέροντα, τοῦ ὅποιου ὑπῆρξε ὁ πρῶτος ἀδελφὸς μετὰ τὴν ἀνασύστασή του · τὸ Μοναστήρι ποὺ ἀγάπησε καὶ ποὺ γιὰ νὰ ὑπερασπιστῇ τὰ δίκαια του πέρασε καὶ τὴν τελευταία περιπέτεια τῆς ἐκκλησιαστικῆς του διακονίας.

Στὶς 29 Ιουνίου 2014, ἀκριβῶς στὰ 30 χρόνια τῆς ἐκδημίας του, μετὰ τὸ ἐπῆσιο μνημόσυνό του ἔκανα στὸ Μετόχιο στὴν Ἀθῆνα καὶ φιλολογικὸ μνημόσυνο. Ὄμως ἡ σημερινὴ ἐκδήλωση ἔχει ἵδιαίτερη βαρύτητα, διότι λαμβάνει χώρα στὸν τόπο του, καὶ μάλιστα σὲ μοναστήρι πατριαρχικὸ, ὅπως τοῦ ταιριάζει, ἀφοῦ καὶ ἐκεῖνος ὑπῆρξε φορέας τοῦ παλαιοῦ πατριαρχικοῦ πνεύματος στὴν Θεσσαλονίκη, ὃντας μαθητὴς τοῦ μεγάλου Ποιμενάρχου καὶ τελευταίου πατριαρχικοῦ Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης Γενναδίου Ἀλεξιάδη, ἀλλὰ ἐπίσης ὃντας καὶ ὁ ἴδιος κληρικὸς τοῦ Πατριαρχείου γιὰ ἓνα διάστημα ἐπὶ πατριαρχείας Ἀθηναγόρου. Εὐχαριστοῦμε θερμῶς τὸν Θεοφιλέστατο Ἡγούμενο τῆς Ἱερᾶς καὶ ἰστορικῆς αὐτῆς Μονῆς Ἐπίσκοπο Ἀμορίου κύριο Νικηφόρο γιὰ τὴν εὐγενικὴ φιλοξενία στὸ μοναστήρι αὐτό, ποὺ καὶ ὁ Γέροντας ἀγαποῦσε καὶ ἐπισκεπτόταν.

Γιὰ ὅποιον ἔζησε γιὰ πολλὰ χρόνια δίπλα στὸν Γέροντα, ὅσο εὔκολο καὶ ἀν φαίνεται, εἶναι πολὺ δύσκολο νὰ ἐπιλέξῃ τὶ νὰ θυμηθῇ σὲ περιωρισμένο χρόνο γιὰ μία τέτοια τεράστια προσωπικότητα. Αὐτὰ ποὺ ζήσαμε ἡ ἀκούσαμε ἀπὸ τὸ πέρασμά του στὴν ζωὴ μας καὶ ποὺ τὰ κρατοῦμε στὴν μνήμη σὰν πολύτιμο θησαυρό, εἶναι δυσεξαρίθμητα. Γι’ αὐτὸ ἐπιτρέψτε μου νὰ θυμηθῶ ἐλάχιστα σκόρπια περιστατικά, ποὺ ἀφοροῦν ὡρισμένες μόνο ἀπὸ τὶς πτυχὲς τῆς πλούσιας προσωπικότητός του.

Πολλὲς φορὲς εὐχαρίστησα τὸν Θεό, διότι τὸν διεφύλαξε στὴν στρατιωτική του δράση καὶ, κυρίως, ὅταν δραπέτευσε ἀπὸ τὸ τραῦνο ποὺ τὸν μετέφερε αἰχμάλωτο σὲ γερμανικὸ στρατόπεδο συγκεντρώσεως καὶ κατόπιν διέφυγε στὴν Μέση Ανατολή, ὅπου συνέχισε νὰ μάχεται γιὰ τὴν ἐλευθερία, ποὺ τόσο λάτρευε. Ὁ ἴδιος μοῦ εἶπε, πῶς ὅταν δὲν εἶχαν ἐπιχειρήσεις, ἐπεφταν δύο φορὲς τὴν ἡμέρα μὲ τὸ ἀλεξίπτωτο, γιὰ νὰ διατηροῦνται σὲ ἐτοιμότητα. Τὸν διεφύλαξε ὅμως ὁ Θεὸς καὶ ὅταν τραυματίσθηκε ἀπὸ θραύσματα ὄβιδος στὴν Κορέα. Ἡ Πατρίδα τὸν ἐτίμησε μὲ ἐννέα παράσημα, ὅλα ἀπὸ τὸ πεδίο τῆς μάχης. Καὶ ὅταν ἔπαισαν οἱ ἐθνικὲς περιπέτειες, ἡ Ἐκκλησία εἶχε τὴν εύκαιρια νὰ ἀπολαύσῃ γιὰ 31 χρόνια ἓνα ἀπίστευτο κληρικὸ καὶ ἐμεῖς ἓνα μοναδικὸ πατέρα !

‘Ο πατριάρχης Ἀθηναγόρας, συνδεόμενος μὲ τὸν πατέρα τοῦ Γέροντα ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ Μακεδονικοῦ Ἀγώνα, κάλεσε τὸν νέο κληρικὸ Γεννάδιο στὸ Πατριαρχεῖο, τὸν χειροθέτησε μία Μεγάλη Πέμπτη Πνευματικὸ καὶ τὸν ὥρισε πνευματικὸ του, καθὼς καὶ πνευματικὸ τῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐνοριῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Γιὰ τὸ πῶς τὸν σεβόταν ὡς πνευματικὸ του ὁ Πατριάρχης, ἐπιτρέψτε μου νὰ ἀναφέρω ἓνα περιστατικό. ‘Ο Πατριάρχης Ἀθηναγόρας ὑπέφερε ἀπὸ κολικούς. Μία καθημερινὴ ὁ Γέροντας ἦταν λειτουργὸς στὸ πατριαρχικὸ παρεκκλήσιο καὶ ἐπρόκειτο νὰ προσέλθῃ ὁ Πατριάρχης γιὰ νὰ μεταλάβῃ. Ὄμως τὸν ἔπιασε κολικὸς καὶ ἔστειλε τὸν Ἀρχιδιάκονο στὸν Γέροντα νὰ

τοῦ πῆ . ἄγιε Πνευματικέ, ὁ Παναγιώτατος ὑποφέρει ἀπὸ κολικό καὶ σᾶς παρακαλεῖ νὰ τὸν μεταλάβετε στὸν κοιτῶνα του. Ἐρωτᾷ ὅμως, νὰ πάρη χάπι τώρα ἢ νὰ περιμένῃ μετὰ τὴν θεία κοινωνία ; Ὁ Γέροντας ἀπάντησε · πῆτε στὴν Παναγιότητά του, ὅτι θὰ ἐπισπεύσω τὴν λειτουργία καὶ σὲ 20 λεπτὰ θὰ ἔλθω στὸν κοιτῶνα του. Ἐὰν ἀντέχῃ, ἀς μὴ τὸ πάρη, ἐὰν δὲν ἀντέχῃ ὅμως, ἀς τὸ πάρη καὶ ἐγὼ θὰ τὸν κοινωνήσω κατόπιν. Ὁ Ἀρχιδιάκονος μετέφερε τὴν ἀπάντηση τοῦ Γέροντα στὸν Πατριάρχη καὶ ὁ μεγάλος Ἀθηναγόρας εἶπε · ἀφοῦ ὁ Πνευματικὸς εἶπε νὰ μὴ πάρω τὸ χάπι, δεν θὰ τὸ πάρω καὶ θὰ περιμένω. Γιὰ τὴν ἴστορία ἀναφέρω, ὅτι ὁ Πατριάρχης προσπάθησε κατ' ἐπανάληψιν νὰ τὸν κρατήσῃ μονίμως στὸ Πατριαρχεῖο, καὶ μάλιστα, ὡς ἐπίσκοπο, ἀλλὰ οἱ ἐκεῖ πολιτικὲς ἀρχὲς δὲν τὸ ἐπέτρεψαν, ἐπειδὴ ἦταν ἀξιωματικὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ σὲ πολεμικὴ διαθεσιμότητα.

Ο Γέροντάς μας ζοῦσε γιὰ τὴν Ἔκκλησία. Ἡθελε ὅλα τὰ τῆς Ἔκκλησίας νὰ εἶναι ἰεροπρεπῆ καὶ ἀρχοντικά. Ζοῦσε στὴν Ἀμερικὴ ἔνας ἔφηβος μὲ πρόβλημα σωματικῆς παραλυσίας. Μία νύχτα εἶδε στὸν ὕπνο του ἔναν ἀξιωματικὸ ποὺ τοῦ εἶπε · μὲ λένε Δημήτριο καὶ νὰ ἔλθης στὸ σπίτι μου στὴν Θεσσαλονίκη, νὰ γίνης καλά. Ὅταν τὸ ὄνειρο ἐπαναλήφθηκε ξανὰ καὶ ξανά, ἀποφάσισε ἡ μητέρα του νὰ ἔλθουν στὴν Θεσσαλονίκη. Προϊστάμενος τοῦ ναοῦ τοῦ Πολιούχου ἦταν ὁ Γέροντας. Μὲ τὴν χάρη τοῦ Ἀγίου καὶ τὸ διάβασμα τοῦ Γέροντα τὸ παλληκάρι θεραπεύθηκε. Ο Γέροντας στὴν συνέχεια βάφτισε τὸν νέο καὶ ἡ μητέρα του ἀπὸ εὐγνωμοσύνη ἥθελε νὰ «χρυσώσῃ», ὅπως λέμε, τὸν Γέροντα. Ἐκεῖνος μαθημένος νὰ δίνῃ καὶ ὅχι νὰ παίρνῃ, ἡρνεῖτο, ἀλλὰ ὅταν εἶδε ὅτι στενοχωρήθηκε ἡ μητέρα, τῆς εἶπε · ἐγὼ δὲν θέλω τίποτα. Ἄν θέλῃς κάτι γιὰ τὸν Ἀγιο, τώρα ποὺ θὰ ἐπιστρέψετε στὴν Ἀμερική, στεῖλε μερικὰ μέτρα ὕφασμα, γιὰ τὸν εὐπρεπισμὸ τοῦ ναοῦ. Ἡ μητέρα ἔστειλε καὶ ὁ Γέροντας ἔρραψε στὸν παπποῦ Σουλτάνη τὰ ὄμοιόμορφα ἄμφια τοῦ ναοῦ γιὰ τὶς ἐπίσημες ἡμέρες, μία ἀρχιερατική, τέσσερεις Ἱερατικὲς καὶ δύο διακονικές στολές. Καὶ μιὰ καὶ ὁ λόγος γιὰ τὸ φιλόκαλον τοῦ Γέροντος, ὅλοι θυμόμαστε ὅτι ἡ λειτουργική του παρουσία, ἀκόμη καὶ στὴν πιὸ ἀπλῆ τελετή, μᾶς καθήλωνε ὅλους. Ἰδίως γιὰ τοὺς κληρικοὺς ἡ συλλειτουργία μὲ τὸν Γέροντα ἦταν μία ἀποκάλυψη ὄρθιοδόξου λειτουργικοῦ ἥθους. Ἀριστος γνώστης καὶ τηρητὴς τῆς λειτουργικῆς τάξεως, εἶχε κατορθώσει νὰ ἐπιτύχῃ τὸν συνδυασμό, ποὺ μοῦ εἶπε κάποιο ἀπόγευμα · τὴν μεγαλοπρέπεια ἐν τῇ ἀπλότητι καὶ τῇ λιτότητι. Πολλοὶ ἀπὸ ἐμᾶς ἀκόμη ταυτίζομε τὸν ναὸ τοῦ Πολιούχου μὲ τὸν Γέροντα, ὁ οποῖος, μάλιστα, ἐπὶ τῆς προϊσταμενίας του τὸν διετήρησε στὴν ἀρχαιοπρεπῆ δωρική του μορφή, ὅπως τὸν εἶχε διαμορφώσει ὁ ἀναστηλωτής. Τὸν ναό, ποὺ γιὰ νὰ ἀποκαταστήσῃ μία ἀπρέπεια ποὺ συνέβαινε, ὑπέστη τὴν πρώτη ἐκκλησιαστική του περιπέτεια. Εἶναι γεγονός, ὅτι καὶ ἡ χωροταξικὴ θέση τῆς κατοικίας τοῦ Γέροντα μᾶς κάνει, περνώντας ἀπὸ τὸν Πολιούχο Ἀγιο, ἄθελά μας νὰ σηκώνωμε τὸ βλέμμα καὶ νὰ φανταζώμαστε ὅτι θὰ δοῦμε στὰ παράθυρα τὸν ἵδιο ἥ τὴν Μαρίνα καὶ τὴν Χριστίνα, ποὺ μᾶς γλύκαιναν μὲ τὰ χαρακτηριστικὰ σοκολατάκια-έληές, κάθε ποὺ μεταφέραμε στὸ σπίτι τὰ ἄμφια του.

Οντας ἐκκλησιαστικὸς ἀνθρωπος, ὅπως εἴπαμε, ἐπόμενο ἦταν νὰ ἔχῃ ἀκραιφνὲς ἐκκλησιολογικό φρόνημα. Ἡ ύπακοή τοῦ Γέροντα καὶ ἡ πιστότητά του στὴν Ἔκκλησία ἦταν ἀπόλυτη. Ἐνῶ εἶχε τόσους λόγους νὰ θέλῃ νὰ ἀλλάξῃ ἐκκλησιαστικὴ βάση καὶ νὰ ἔχῃ καὶ τὴν συνείδησή του ἥσυχη, ἐν τούτοις παρέμεινε μέχρι τέλους πιστὸς στὴν τοπικὴ Ἔκκλησία γιὰ τὴν ὄποια χειροτονήθηκε. Προσωπικὰ ὑπῆρξα μάρτυς προσκλήσεων ποὺ τοῦ γινόταν ἀπὸ μητροπολῖτες γιὰ νὰ ἐνταχθῆ στὶς μητροπόλεις των. Ὁ ἵδιος, μάλιστα, τοῦ μετέφερα πρόσκληση τοῦ μεγάλου μητροπολίτου Κισάμου καὶ Σελίνου Εἰρηναίου γιὰ νὰ διορισθῇ πρωτοσύγκελλός του. Ὁ Γέροντας ὅμως παρέμεινε πιστὸς στὴν κλήση του. Τὴν ύπακοή πρὸς τὴν ἀγία Ἔκκλησία μοῦ τὴν ἐδίδαξε, ἐκτὸς ἀπὸ τὸ ζωντανὸ παράδειγμά του, καὶ μὲ ἔνα περιστατικό, ὅταν ἥμουν ἔφηβος. Ἡταν ἥ ἐօρτὴ τῆς Ἀναλήψεως καὶ λειτουργοῦσε στὴν Ἀγία Θεοδώρα. Μετὰ τὴν Ἀπόλυση καὶ τὴν κατάλυση τοῦ δίπλωνα τὰ ἄμφια. Φαίνεται

ὅτι τὰ δίπλωσα καλά, γιατὶ βλέποντάς τα μοῦ εἶπε, μπράβο καλό μου, ἄντε καὶ δεσπότης ! Ἐγὼ ὁ ἀνόητος χωρὶς νὰ σκεφθῶ, ἀπήντησα αὐθόρμητα, Θεὸς φυλάξοι ! Γιὰ νὰ εἰσπράξω τὸ μεγαλύτερο μάθημα ὑπακοῆς στὴν Ἐκκλησία. Μοῦ εἶπε σὲ ἔντονο, ἀλλὰ πατρικὸ τόνο · ἔάν, παιδί μου, σὲ καλέσῃ ἡ Ἐκκλησία, ποιὸς εἶσαι σὺ ποὺ θὰ ἀρνηθῆς ;

Ἡ οἰκογενειακή του ἀγωγή, ἡ λιπαρά μόρφωσή του καὶ ἡ φυσική του εύφυϊα τὸν ἔκαναν νὰ ἔχῃ ἕνα πολὺ ἀνοιχτὸ μυαλό, μακρυὰ ἀπὸ κάθε στενοκεφαλιὰ καὶ ἀκρότητα. Μία Μεγάλη Τρίτη θὰ ἔψαλε στὴν Ἀχειροποίητο τὸ δοξαστικὸ τῆς Κασσιανῆς μία σερβικὴ πολυφωνικὴ χορωδία. Καθόμουν δίπλα του καὶ παραδίπλα καθόταν ἔνας παραδελφός. Μᾶς ἔπιασε λοιπόν τὸ σοῦπερ ὄρθοδοξὸ μας, καὶ λὲς καὶ θὰ χανόταν ἡ Ὁρθοδοξία, σχολιάζαμε τὸ γεγονὸς ἀρνητικὰ καὶ εἰρωνικά. Ὁ Γέροντας μᾶς ἀκουγε καὶ ὅταν δὲν ἄντεξε ἄλλο τὴν ἀνοησία μας, γύρισε καὶ μᾶς εἶπε, νὰ μὴν εἴστε μονολιθικοί. Αὕτη του ἡ συμβουλὴ ὑπῆρξε μέγας ὄδηγὸς γιὰ τὴν μετέπειτα πορεία μου.

Θὰ συμφωνήσωμε, νομίζω, ὅλοι, πῶς ἐκεῖνο ποὺ κατ’ ἔξοχὴν τὸν χαρακτήριζε ὡς πνευματικὸ πατέρα ἦταν τὸ φιλόστορογο καὶ ὁ ἀπόλυτος σεβασμὸς στὴν ἐλευθερία τῆς προσωπικότητος. Συχνὰ ἔλεγε γιὰ τὸν ἑαυτό του, ὁ Γέροντας εἶναι ὀπαδὸς τῆς ἐλευθέρας προσωπικότητος. Προσπαθοῦσε νὰ μᾶς ἀποενοχοποιῇ, πρᾶγμα ὅχι σύνηθες γιὰ πνευματικό. Ἐπιτρέψτε μου, δύο περιστατικὰ ποὺ μαρτυροῦν τοῦ λόγου τὸ ἀσφαλές. Ὁ συνεφημέριός μου στὸ Μετόχι τῶν Ἀθηνῶν πατὴρ Γεννάδιος Δεμερτζῆς, ὅταν κοιμήθηκε ὁ Γέροντας ἦταν λαιϊκός, ὀνόματι Δημήτριος. Ὁ Γέροντας εἶπε στὴν Μαρίνα, νὰ μοῦ δώσῃ ἔνα ράσο καὶ ἔνα ἀντερί του, γιὰ νὰ τὰ δώσω στὸν Δημήτρη, ἀλλὰ νὰ τὰ κρατήσω ἐγὼ μέχρι τὴν ὥρα τῆς χειροτονίας του καὶ νὰ μὴ τοῦ πῶ τίποτα. Γιατί ; Διότι, ὅπως εἶπε, ἐὰν τυχὸν ἄλλασσε γνώμη ὁ Δημήτρης ἐν τῷ μεταξὺ καὶ δὲν ἥθελε νὰ γίνη κληρικός, νὰ μὴν ἔχῃ λογισμὸ ὅτι παρήκουσε τὸν Γέροντα καὶ βαραίνει ἡ συνείδησή του μὲ ἐνοχές ! Τέτοια λεπτότητα ὁ Γέροντας ! Τὸ ἄλλο περιστατικό ἔχει νὰ κάνῃ μὲ τὴν χειροτονία μου. Χειροτονήθηκα διάκονος στὴ διάρκεια ἀγρυπνίας σ’ ἔνα μοναστήρι στὴν Κρήτη. Καθὼς προχωροῦσε ἡ ἀκολουθία, ἀποτραβηχτήκαμε σὲ μία γωνία τοῦ Ἱεροῦ καὶ ἔκανα τὴν τελευταία μου ἐξομολόγηση πρὸ τῆς χειροτονίας. Στὸ τέλος μὲ ρώτησε, ὅπως ἔκανε σὲ κάθε μου ἐξομολόγηση, παιδί μου, προσέρχη ἐκὼν ἐπὶ τὴν πικρίαν ; Καὶ μετὰ τὴν θετική μου ἀπάντηση μοῦ εἶπε · "Ακου, καλό μου, τὸν Γέροντα ποὺ σὲ ἀγαπᾷ ! Ἄν μετὰ ἀπὸ λίγο, ποὺ θὰ εἶσαι γονατιστὸς στὴν ἀγία τράπεζα καὶ στὸ κεφαλάκι σου θὰ ἔχῃς τὸ χέρι τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, αἰσθανθῆς ὅτι ἄλλαξες γνώμη καὶ δὲν μπορεῖς ἥ δὲν θέλεις τὸ βάρος τῆς ἱερωσύνης, θὰ σηκωθῆς καὶ θὰ πῆς, μὲ συγχωρεῖτε, δὲν μπορῶ νὰ προχωρήσω. Καὶ μὴ φοβηθῆς τίποτα. Ἐγὼ θὰ εἴμαι δίπλα σου ! "Εχω ἀκούσει καὶ δῆ ἀμέτρητα πράγματα ἀπὸ τὸν Γέροντα. Ὁμως νομίζω, ὅτι αὐτὸς ὁ λόγος του εἶναι ὅ,τι συγκλονιστικώτερο ἄκουσα ποτὲ γιὰ τὸν σεβασμὸ στὴν προσωπικότητα !

Στὸ σημεῖο αὐτὸ θὰ πρέπει νὰ θυμηθοῦμε, ὅτι ὑπῆρχαν περιπτώσεις, ποὺ ἡ ποιμαντικὴ ἀντιμετώπιση τοῦ Γέροντα σὲ ὥρισμένα θέματα ἄφωνο καὶ τὸν ἴδιο τὸν ἐξομολογούμενο, διότι ἀνέτρεπε κατεστημένες θρησκευτικὲς ἀντιλήψεις. Αὔτες ὅμως οἱ περιπτώσεις, ἐπειδὴ ἐμπίπτουν στὴν διαπρωτικὴ σχέση Πνευματικοῦ-εξομολογουμένου καὶ δὲν ἔχουν γενικὸ χαρακτῆρα, καλύτερα νὰ ἀποσιωπῶνται καὶ νὰ παραμένουν βαθειὰ μέσα μας σὰν πολύτιμος θησαυρός ἀπὸ τὴν σχέση μας μαζί του.

Στὸν Γέροντα, μεταξὺ τῶν ἄλλων, εἶχε ἀπόλυτη ἐφαρμογὴ τὸ ψαλμικό, ἐσκόρπισεν, ἔδωκε τοῖς πένησι (ψαλμ. ρια'9). Κάποιοι τὸν ὀνόμαζαν Γεννάδιος, ὁ ἐλεήμων. Γιὰ νὰ ἐλαφρύνω λίγο τὸν λόγο, νὰ θυμηθῶ κάτι σχετικό. Ὁταν βρέθηκα στὴν Ἀθήνα, ἐπαιρνα τὸ νυκτερινὸ τραϊνό, ἐρχόμουν νὰ ἐξομολογηθῶ καὶ πάλι μὲ τὸ νυκτερινὸ ἐπέστρεφα. Ὁταν τὸ ἀπόγευμα ἐτοιμαζόμουν νὰ φύγω, μοῦ ἔδινε χρήματα γιὰ τὰ εἰσιτήρια, ὅπως ἔλεγε. Δὲν τὰ ἐπαιρνα, λέγοντάς του, μὰ Γέροντα, εἴμαι γυιὸς σιδηροδρομικοῦ καὶ δὲν πληρώνω εἰσιτή-

ριο. Συγχωρῆστε με, ἐκείνη τὴν στιγμὴ ἀπολάμβανα τὴν στιγμαιαία ἀμηχανία του, ποὺ τοῦ περνοῦσε ὅμως γρήγορα καὶ μοῦ ἔλεγε σὲ δῆθεν αὐστρό τόν, καλά, πάρτα τα τώρα, φίλα χέρι καὶ στρί ! Ἐκτὸς τῶν ἄλλων, τὸν ἐχαρακτήριζε καὶ ἐκεῖνο τὸ λεπτό, λεπτότατο χιοῦμορ του. Χιοῦμορ, ποὺ σὲ ἔκανε νὰ νοιωθῆς ὅμορφα μαζί του. Ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν φράση του, πότε θὰ ῥθῆς, μπρέ, νὰ κοιταχτοῦμε, φράση ποὺ ἔλεγε καὶ ὁ Πατριάρχης Ἀθηναγόρας, σοῦ ἔδειχνε ὅτι δὲν ἦταν μόνο ὁ ἔξομολόγος, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ ὁ μεγάλος σου Φίλος.

Ἡ προσωνυμία ἔλεήμων γιὰ τὸν Γέροντα δὲν ἦταν ἀπλὴ φιλοφρόνηση. Ὁ ἄγιος Ἰσαὰκ ὁ Σῦρος μᾶς λέει, ὅτι καρδία ἔλεήμων εἶναι αὐτὴ ποὺ φλέγεται ἀπὸ ἀγάπη γιὰ ὅλη τὴν κτίση καὶ ποὺ βλέποντας τὴν παραμικρὴ βλάβη νὰ συμβαίνῃ στὰ κτίσματα, κάνει νὰ τρέχουν δάκρυα ἀπὸ τοὺς ὄφθαλμούς (λόγος πα'). Αὐτὰ τὰ λόγια τοῦ ἀγίου Ἰσαὰκ τὰ εἶδα νὰ ἐφαρμόζωνται στὸν Γέροντα. Τὸν τελευταῖο χρόνο τῆς ζωῆς του εἶχα τὴν μεγάλη εὐλογία νὰ μὲ καλῇ, μέσω τοῦ ἀδελφοῦ μας κυρίου Χρήστου Ἀντωνίου, νὰ τὸν διακονῶ στὸ Θεαγένειο. Ἡ παρουσία μου δίπλα του ἐκεῖνο τὸ διάστημα καὶ τὰ ὄσα μοῦ ἔλεγε γιὰ τὴν ζωὴ του, ἦταν γιὰ μένα ἔνα ὄλόκληρο πανεπιστήμιο. Ἔνα πρωινό, λοιπόν, τὸν εἶδα ξαφνικὰ νὰ δακρύζῃ. Νομίζοντας ὅτι κάπου πονάει, τὸν ρώτησα τὶ τοῦ συμβαίνει, γιὰ νὰ πάρω τὴν ἀπάντηση, βλέπω ἐκεῖνα τὰ λουλούδια ἀπέναντι στο βάζο, πῶς μαράθηκαν τὰ καῦμένα, καὶ τὰ δάκρυα του νὰ τρέχουν ! Τελικά, ὁ ἀγέρωχος ἀλεξιπτωτιστής τῆς Μέσης Ἀνατολῆς καὶ τοῦ Ρίμινι διέθετε καρδία ἔλεήμονα, ὅπως ἀκριβῶς τὴν περιγράφει ὁ ἄγιος Ἰσαάκ.

Θὰ ἦταν ἀσυγχώρητη παράλειψη, ἐὰν δὲν θυμηθῇ κάποιος καὶ τὴν μεγάλη ἀνεξικακία του. Ὅταν ὁ κυρίως ὑπεύθυνος γιὰ τὴν περιπέτεια τῆς ἀρχιερατικῆς του ἐκλογῆς ἔχασε τὴν δύναμή του καὶ ἐγκαταλείφθηκε ἀκόμη καὶ ἀπὸ δικούς του ἀνθρώπους, ὁ Γέροντας ἦταν ὁ μόνος ποὺ ἔξακολουθοῦσε νὰ τὸν ἐπισκέπτεται στην μοναξιά του καὶ νὰ τοῦ δείχνῃ τὴν ἀγάπη καὶ τὸν σεβασμό του, σὰν νὰ μὴν εἶχε συμβῇ τίποτα στὸ παρελθόν. Καὶ ὅταν ἔνας Ἀρχιεπίσκοπος καὶ ἔνας Μητροπολίτης τοῦ ζήτησαν συγγνώμη γιὰ αὐτὸ ποὺ τοῦ ἔκαναν πρὸ ἐτῶν, ὁ Γέροντας γιὰ νὰ τοὺς βγάλῃ ἀπὸ τὴν δύσκολη θέση, ἄλλαζε τὴν συζήτηση !

Ἡ προσωπικότητα τοῦ Γέροντα ἦταν πληθωρική. Θυμήθηκα ὡρισμένες μόνο πτυχές, λόγω τοῦ συνεσταλμένου χρόνου. Ὄμως, πιστεύω ὅτι στὴν καρδιά μας κρατοῦμε ὅλα ὄσα μᾶς ἐδίδαξε καὶ μᾶς προσέφερε, ύλικὰ καὶ πνευματικά. Συχνὰ ἀκούω τὴν κατανυκτικὴ ψαλμωδία του ἀπὸ κασσέτες, μία ψαλμωδία χωρὶς ἐπιτηδευμένα μελίσματα καὶ ἐκνευριστικὲς παρατεταμένες γραμμές, ἀλλὰ στὸ σεμνὸ πατριαρχικὸ κλιτὸ ὑφος. Βλέπω ἐπάνω στὸ γραφεῖο τὴν φωτογραφία του μὲ τὴν ἀφιέρωση, μία φωτογραφία ποὺ τὴν ἔβγαλα, ὅταν ἐπρόκειτο νὰ κατεβῶ στὴν Ριζάρειο Σχολὴ καὶ ποὺ ἐπρόκειτο νὰ γίνῃ ἡ ἐπιτάφια φωτογραφία του. Ἀκόμη ἀντηχοῦν στὰ αὐτιά μου οἱ χαρακτηριστικὲς φράσεις του : ἔκαστος ἀνθρωπος ἀποτελεῖ μίαν μοναδικὴν καὶ ἀνεπανάληπτον προσωπικότητα εἰς τὴν παγκόσμιον Ἰστορίαν ἢ ἡ ἡμιμάθεια χείρων τῆς ἀμαθείας ἢ καλό μου, ἔξεστι Κλαζομενίοις ἀσχημονεῖν. Φράσεις ποὺ μᾶς ἔλεγε, ὅταν ἥθελε νὰ μᾶς διδάξῃ τὸν σεβασμὸ στὴν προσωπικότητα τοῦ ἄλλου ἢ νὰ μᾶς παραμιθήσῃ γιὰ κάποια ἀδικία ποὺ μᾶς εἶχαν κάνει. Μία προφητεία γιὰ τὴν ἐκκλησιαστική μου διακονία, ποὺ μοῦ εἴπε στὸ νοσοκομεῖο καὶ ποὺ πραγματοποιήθηκε μετὰ ἀπὸ ὀκτὼ χρόνια, ἀλλὰ καὶ ἡ θερμότητα καὶ ἡ εὐκαμψία τοῦ λειψάνου του μέχρι καὶ τὴν ὥρα τοῦ ἐνταφιασμοῦ του μὲ πείθουν ὅτι εἶχε γίνει δέκτης καὶ φορέας θείας χάριτος. Ἀλλὰ καὶ ἡ εὐλογία ποὺ ἀπεκόμισα ἀπὸ τὸ σαρανταλείτουργο ποὺ τοῦ ἔκανα στὴν κοίμησή του ὑπῆρξε καθοριστική, ἴδιας γιὰ τὴν διακονία μου στὸ σχολεῖο. Γι' αὐτό, ὅπως κάνουν καὶ ἄλλοι, πρωὶ καὶ βράδυ τοῦ ζητῶ τὴν εὐχὴ καὶ τὴν εὐλογία του ἀπὸ ἐκεῖ ποὺ βρίσκεται. Καὶ τὸν εὐχαριστῶ γιατὶ βρέθηκε στὸν δρόμο μου. Αὐτὸ ποὺ τοῦ χρεωστοῦμε κυρίως, πέρα ἀπὸ τὴν ἀστείρευτη ἀγάπη ποὺ ἔδειχνε στὸν καθένα μας, εἶναι τὸ ὅτι μᾶς ἐγνώρισε ἔνα Θεὸ οἰκτίρμονα καὶ ἔλεήμονα, μακρόθυμο καὶ πολυέλεο καὶ ὅχι ἔνα Θεὸ ἀστυνόμο καὶ δικαστή.

΄Αρκετά χρόνια μετά τὴν κοίμησή του ἔνας καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν, συγγράφοντας ἔνα βιβλίο μὲ μορφὲς συγχρόνων κληρικῶν, θέλησε νὰ συμπεριλάβῃ καὶ τὸν Γέροντα. Ἐπισκέφθηκε λοιπὸν τὴν Μαρίνα καὶ τὴν Χριστίνα, γιὰ νὰ πάρῃ πληροφορίες. Ἐκεῖνες τὸν ἀπέπεμψαν εὐγενικὰ καὶ ὅταν μοῦ διηγήθηκε ἡ Μαρίνα τὸ περιστατικό, προσέθεσε · αὐτὸ μᾶς ἔλειπε, νὰ δοῦμε τὸν ἀδελφό μας βιβλίο ! Πράγματι, ποιὸ βιβλίο θὰ μποροῦσε νὰ ἀποδώσῃ ἐπαρκῶς τὸ "φαινόμενο" Γεννάδιος Διακάκης ; Ἐπιτρέψτε μου νὰ τελειώσω μὲ μία διαπίστωση. Δὲν ἀποτελεῖ ἴδεα, ἀλλὰ ἐμπειρία. Ὁ Γέροντας γιὰ ὅλους ἐμᾶς κατέρριψε τὸ κοινῶς λεγόμενο, οὐδεὶς ἀναντικατάστατος. Ναί, ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς γιὰ τὰ πνευματικά του παιδιά, τὰ τεκνία του, ὅπως μᾶς ἔλεγε, ἦταν καὶ ἀναντικατάστατος καὶ μοναδικός !

Σᾶς εὔχαριστῶ.